

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXI. Probatur idem ex definitione, & consensu Ecclesiæ ab annis
quingentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

adhuc vigeat religionis doctrina; sed cum iam admodum inquinata esset illa puritas. Nemo est Veterum, qui sacra Cœna symbola non fateatur diseritis verbis panem, & Vinum esse, et si (ut dictum est) variis epithetis illa interdum insigniunt ad commendandam mysterij dignitatem. Hæc ille: cui satis fuit dixisse; nam probare quod dicebat; & vel vnum ex Patribus testem adducere, indignum erat grauitate tanti hæresiarchæ.

CAPVT XXI.

Probatur idem ex definitione, & consensu Ecclesie ab annis quingentis.

Nunc probanda est eadem veritas ex definitione sub anathemate, & consensu totius Ecclesie saltem ab annis quingentis. Quæ probatio duabus de caussis adhibenda est. **PRIMO**, quia aduersarij, et si fateantur à tempore Innocentij III. inuectam esse opinionem transubstantiationis in Ecclesiam, tamen Kemnitius loco citato contendit, non fuisse definitam sub anathemate, nisi hoc nostro seculo à Concilio Trident. idq; probat, quia Græci in Concilio Florentino noluerunt huic dogmati assentiri, & Latini cum eis non obstante ea discordia, recõciliati sunt. Petrus etiam Martyr in lib. contra Gardin. obiecto 84. dicit, Græcos semper à transubstantiatione abhorruisse, & ex eodem Concilio Florentino id probat. Nos igitur Deo volente, facillimè demonstrabimus in sex Conciliis ante hoc nostrum seculum fuisse sub anathemate definitam veritatem transubstantiationis, quorum duo ante annos quingentos celebrata sunt. Ex quo sequitur, saltem ab annis quingentis, id est, à tempore hæresis Berengarianæ dogma transubstantiationis sub anathemate stabilitum, & ipsos etiam Græcos cum Latinis in hac re semper mirificè consensisse.

SECUNDO, adhibenda est hæc probatio, quia hoc fundamento posito, duæ rationes colligi poterunt, cur de hac veritate dubitari non debeat. **PRIMUM** enim fieri nequit, vt Ecclesia vniuersa tot seculis in grauissimo errore versata sit. **DEINDE** hoc ipso tempore, quo hæc veritas tanquam certissimum dogma, atque aded vt fidei articulus colebatur, flourerunt in Ecclesia plurimi sanctissimi viri, vitæ innocentia, miraculis, aliisque diuinis donis clarissimi, quos nulla ratio

A 2 a admittit

admittit, vt & Deo amicissimi fuerint, & simul in fide gra-
ter errauerint.

PRIMUM igitur generale Concilium ROMANVM, sub
Nicolao II. quod celebratum est circa annum Dñi M. LXX.
Berengarium abiurasse coëgit illis verbis: *Ego Berengarius
anathematizo eam hæresim, de qua hactenus infamatus sum,
quæ astruere conatur, panem & Vinum, quæ in altari ponun-
tur, post consecrationem solummodò Sacramentum, & non
verum corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi esse.*
Abiuratio, & anathematizatio apertissimè significat rem
Concilio definitam sub anathemate fuisse: nec enim cogi-
tur vlli abiurare, & anathematizare sententias dubias, sed
tantum, quæ damnantur ab Ecclesia, tãquam hæreses expo-
rata. Quod autem Concilium hoc generale, cum iussu
di panem post consecrationem esse corpus Domini, intel-
lexerit nõ esse corpus, manendo panem, sed desinendo esse
panem per mutationem in corpus; ac proinde definitum
substantiari panem in corpus, testantur tres optimi viri,
illis temporibus vixerunt, Lantfrancus, Guitmundus, Ansel-
mus, quorum vnus ipsi Concilio interfuit & fortasse etiam
duo interfuerunt.

LANTFRANCVS igitur, qui Concilio interfuit, in libro
corp. Dom. sic alloquitur Berengarium: *Nicolaus Papa
periens te docere, panem Vinumq; altaris post consecrationem
sine materiali mutatione in pristinis essentis remanere, &
tibi respondendi licentia, cum nõ auderes pro tua parte de
fensione aliquid respondere, pietate motus ad preces tuas præcep-
tradi scripturam tibi. Eius principium est; Ego Berengarius
&c.* Itaque voluit Concilium (vt Lantfrancus affirmat) illam
confessione destruere hæresim, quæ asserit, panem non mu-
tatum in Sacramento remanere.

GVITMUNDVS, qui eidem Concilio videtur interfuisse
sic de eodem Concilio loquitur lib. 3. de corp. Dom. *Panem
Vinum a altaris Domini in corpus & sanguinem Christi sub-
stantialiter conuerti, non sicut delirat Berengarius, corpus et
sanguinis Domini figuras tantum esse, & umbras, aut vana
latentem Christum tegere, & inuersalis Ecclesia consensus
roboratum est.* Et ibidem vitur hoc argumento, Si quod uni-
uersa Ecclesia tenet, Apostolicum censendum est, etiam si
illis sit munitum Conciliis: quantò magis illud Apostolicum
censa-

consensendum erit, quod vniuersa Ecclesia tenet, & Conciliis roboratum est?

Deniq; S. ANSELMVS, qui etiam eodem tempore vixit, in epist. de corp. Domini, sic ait: *Panis substantiam post Domini corporis consecrationem in altari superesse semper abhorruit pietas Christiana, nuperq; damnauit in Berengario Turonensi, eiusq; sequacibus.* Vides igitur ab Ecclesia aperte definitum ipso tempore Berengarij, id est, ante annos quingentos, non remanere substantiam panis in Eucharistia, ac proinde definitam transubstantiationem, vt Catholicam veritatem.

SECUNDVM Concilium fuit ROMANVM, sub Gregorio VII. celebratum anno Dñi M. LXXIX. mense Februarii, vt refert Thomas VValdensis, tomo 2. de Sacram. cap. 43. in quo alia fidei professio clarior edita est ppter fraudes varias, quibus Berengariani priorem illam professionem editam sub Nicolao II. deprauare solebant. Sic igitur habet posterior fidei confessio: *Ego Berengarius, corde credo, & ore cōfiteor, panem & vinum, quæ ponuntur in altari, per mysterium sacra orationis, & verba nostri Redemptoris substantialiter conuerti in veram, ac propriam, & viuificatricem carnem, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, &c.* Nihil igitur noui, si de re ipsa agatur, statuit Concilium Lateranense, & multò minus Tridentinum.

TERTIVM est Concilium generale LATERANENSE, sub Innocentio III. celebratum anno Domini M. CC. XV. in quo non negant aduersarij hoc nostrum dogma, etiã sub nomine transubstantiationis confirmatū: sed negant aliqui eorum, vt Kemnitius, & quidam alij, definitum sub anathemate, atque vt decretum de fide, à quo non liceat dissentire sine periculo hæreseos. At hoc nullo negotio demonstrari potest. Nam initiū capituli eius Concilij sic incipit: *Firmiter credimus, et simpliciter confitemur.* Ac deinde subnectitur integra confessio fidei de Trinitate, de creatione mundi, de Incarnatione Verbi, de Ecclesia & Sacramētis; & deinde ca. 3. de prædicta confessione sic loquitur idem Concilium: *Excōmunicamus, & anathematizamus oēm hæresim extollentem se, aduersus hanc sanctã, Orthodoxam, Catholicã fidem, quam superius exposuimus.* Ecce igitur anathema, quod Kemnitius requirebat. Quid quod Lutherus ipse in lib. de captiuit. Babyl. cap. 1. agnoscit in cap. Firmiter, quod ex hoc Cōcilio sumptum est,

transubstantiationem, ut articulum fidei definitam? Quod cum ita sint, Kemnitij mendacium, & temeritas non modo cum ipso nostro Concilio, sed etiam cum suo Propheta, & apostolo pugnat.

QUARTVM Cōcilium est ROMANVM generale, celebratum anno Domini M. CD. XIII. in quo damnati sunt tam heretici articuli Ioan. VViclefi, quorum PRIMVS est: *Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis manet in Sacramento altaris.* SECVDVS est: *Accidentia panis non manent sine subiecto in eodem Sacramento.* Hanc Concilij meminit, & decretum ipsum recitat Ioan. Cochlearius lib. I. hist. Hussitarum.

QVINTVM Concilium est CONSTANTIENSE generale, celebratum anno Domini M. CD. XIV. in cuius sessione confirmatur sententia Romani Concilij, & rursus nominatur sub anathemate damnatur articulus Ioan. VViclefi, & damnatio ipsa in fine Concilij iterum approbatur à Martino V. vero, ac legitimo summo Pontifice.

SEXTVM denique Concilium est FLORENTINVM generale, in cuius sessione ult. celebrata anno Domini M. CD. XXXIX. consentiente vniuerso Concilio Latinorum, & Græcorum, data est instructio Armenis de fide, & Sacramentis: in ea instructione sic habemus de Eucharistia: *Substantia panis in corpus Christi, & substantia vini in sanguinem conuertuntur.* Ex his ergo euidenter apparet, quam aperte & impudenter Kemnitius mentiatur.

Quod autem Petrus Martyr, & idem Kemnitius obicit de Græcis, aliud est mendacium, & impostura plane digna iis hominibus, qui auctorem illum sequuntur, qui patet mendacij ab ipsa veritate nominatur. Nam ut ex ipsius Concilij actis cognosci potest, nunquam fuit quæstio inter Latinos, & Græcos, an panis verè, & substantialiter mutaretur in corpus Domini, sed quæstio fuit, & adhuc est de verbis, quibus fit illa ineffabilis mutatio. Latini enim sentiebant, ut etiam semper sentient, solis Christi verbis fieri illam mutationem: Græci contra sentire videbantur, non solis Christi verbis, sed quibusdam aliis precibus ab hominibus cōpositis mutationem illam fieri. Hanc autem solam fuisse quæstionem patet tum ex ipso Concilio prope finem, tum ex auctoribus Græcis, qui de hac ipsa quæstione illo tempore scripserunt, qui sunt Belli-

Bessarion Cardin. Nicenus, Nicolaus Cabasilas, Marcus Ephesius.

Quod autem Græci nunquam abhorruerint à transubstantiatione (vt Pseudomartyr audacter mētitur) colligitur PRIMO ex antiquis auctoribus supra citatis, Cyrillo Hierosolymit. Gregor. Nysseno, Ioan. Chrysofomo, Cyrillo Alexandrino, Ioan. Damasceno, Theophylacto, & Euthymio.

SECUNDO, ex auctoribus recentioribus, Nicolao Methonenfi, Samona Gazenfi, Nicolao Cabasila, Marco Ephesio, & Bessarione, quorum opuscula exstant nuper impressa, qui omnes apertissimè confitentur mutationem istam, de qua loquimur.

TERTIO, ex Concilio Lateranensi, sub Innocentio III. supra citato: siquidem interfuerunt Græcorum etiam Patriarchæ, & cap. 4. eius Concilij indicat Innocentius eo tempore Græcos ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ rediisse.

QUARTO, ex Concilio Florentino. Nam in instructione Armenorum disertis verbis ponitur hæc mutatio substantiæ panis in corpus Christi. Consensisse autem in eam instructionem etiam Græcos, patet ex initio, & fine illius instructionis; initio enim dicitur facta sacro approbante Concilio, & in fine dicitur data in publica Synodali sessione.

QUINTO, patet ex eo, quod cum Græci tēpore Leonis IX. & deinceps multa obiecerint Latinis, ob quæ ab illis dissentire se dicerent: nunquam tamen hoc obiecerunt de mutatione panis in corpus Christi, quam ab Ecclesia Latina doceri, vt dogma fidei, ignorare non poterant.

SEXTO, denique patet ex censura Orientalium ad Augustanam Confessionem: diuina enim prouidentia factum est, vt Lutherani ad suam ipsorum sempiternam cōfusionem, iudices facerent controuersiarum, quas nobiscum habent, inimicos nostros. Itaq; miserunt Augustanam Confessionem ad Patriarcham Constantinopolitanum, qui cēsuram remisit pro approbatione, & cum in aliis articulis eos reprehendit, tum potissimum in artic. 10. qui est de cœna Domini. Sic em̄ habetur in ea censura, cap. 10. *Multa in hac parte de vobis (Lutheranis Confessionistis) referuntur; qua nobis nullo pacto probari possunt. Ecclesia igitur sancta illud iudicium est. In sacra Cœna post cōsecrationem, & benedictionem, panem in illud ipsum corpus Iesu Christi, vinum autem in illum sanguinem virtute*

Spiritus sancti transire, ac immutari. Et paulò infra dicitur Corpus Christi non descēdere de cœlo, vt in Eucharistia præsens adsit, sed fieri præsens per transmutationem, & transmutationem panis in corpus. Et paulò pòst dicunt; Sub speciebus panis, verum corpus Domini contineri. Desinat igitur Plerumque martyr dicere, Græcos semper à transubstantiatione abhorruisse: desinat etiam Kemnitijs mentiri, Græcos in Concilio Florentino admittere noluisse mutationem istam panis in corpus Domini. Ecce enim inimici nostri sunt iudices, sunt, qui & Calvinistas reprehendunt, quòd solum figuram corporis Domini in Eucharistia agnoscant, & simul Concilii Florentini arguunt, quòd verum corpus Domini, sed sine transmutatione in eodem Sacramento confiteantur.

CAPVT XXII.

Probatnr eadem veritas ex conuenientia rationis.

NUNC VLTIMO probanda est eadem veritas congruentia secundum rationem. Nam patet, quòd Deus voluerit, Corpus Christi, verè ac literaliter communicari fidelibus manducandum, Lutheram (cum quibus nunc disputamus) concedunt: et profectò indicat omninò conueniens fuisse, vt non solum pane & vino, qui est cibus & potus communissimus & optatissimus, id fieret, sed etiam vt substantia panis recederet, & accidentia remanerent.

Ac PRIMVM congruum fuisse, vt substantia panis ab eodem probatur his rationibus. PRIMÀ ratio est, quia corpus Christi, vt supra diximus, manet sub accidentibus panis, non in vase, aut in loco, sed planè ad eum modum, quo substantia panis manet sub accidentibus suis, excepta informatione: quòd idè ex natura rei mouetur ad motum accidentium, & desinat esse Sacramentaliter ad accidentia illorum desinere. Quod si cum corpore Domini maneret substantia panis, & accidentia duæ substantiæ haberent ordinem ad eadem accidentia, & desinat esse Sacramentaliter ad accidentia illorum desinere. Et quia substantia panis informaretur illis accidentibus, non autem corpus Christi; primarius ordo ad illa accidentia esset substantiæ panis, secundarius autem corporis Christi, &